

ת"פ 10054/09/13 - מדינת ישראל נגד מ.א.מי. מאגר אנושי מסייע בע"מ, ר ל

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ת"פ 10054-09-13

02 אוגוסט 2015

02 אוגוסט 2015

02 אוגוסט 2015

לפני:

כב' השופטת יפה שטיין

המאשימה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ: עו"ד אסף תומר

הנאשמות

1. מ.א.מי. מאגר אנושי מסייע בע"מ חברות 511070823

2. ר ל ע"י ב"כ: עו"ד אסף שלם

החלטה

1. בפני בית הדין הועלתה טענה מקדמית מטעם הנאשמים למחיקת כתב האישום כנגדם הן בשל טענת הגנה מן הצדק, והן בשל טענת התיישנות.

2. לטענת ב"כ הנאשמות שורת הצדק מחייבת קבלת טענת 'הגנה מן הצדק' בשל עובדות חריגות המצדיקות הגנה מן הצדק. בין היתר: היקף השנים בהם החברה פועלת כדין (27 שנים), ללא כל אישום ועבירה פלילית; מעילת הענק שבוצעה, כנטען, על ידי אחת מעובדות הנאשמת 1, אשר גרמה להתדרדרות מצבה הכלכלי של הנאשמת 1; התנהלות המדינה במקרה דנן והשיהוי הניכר בהגשת כתב האישום - שיהוי אשר גרם לנאשמים

לנזק ראייתי; נסיבותיה האישיות של הנאשמת 2, נכותה ומצבה הנפשי והתדרדרות מצבה עם התקדמות ההליכים דנן. לחלופין נטענה טענת ההתיישנות באשר לאישומים השני והשלישי לאור הטענה כי מדובר בעבירות שסיווגן כחטא ולא כעוון.

3. לדברי ב"כ המאשימה, לא נפלו פגמים בהליכים שננקטו כנגד הנאשמים וכי טענתם לקיומה של 'הגנה מן הצדק' לא צולחת את מבחני הפסיקה שנקבעו לקבלתה. כן נטען כי הטענה לא בוססה אף בראשית ראייה המגדירה את הזכות אשר נפגמה בהליך והאם יש בפגם (לכאורה) משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות; נוכח המפורט לעיל, טוענת המאשימה כי יש לדחות טענה מקדמית זו על הסף; באשר לטענת ההתיישנות, הגיבה המאשימה כי שניים מבין האישומים אשר יוחסו לנאשמים נעוצים בעבירות שאינן מנהליות, אי לכך, התרופה אינה יכולה להיות במישור המנהלי; באשר לשני האישומים הנוספים, נטען כי לאור חומרת העבירות ובהתחשב בשיקול הדעת העצמאי של התובע מכוח סעיף 15 לחוק העבירות המינהליות, תשמ"ו-1985, אין לראות פגם בהחלטת ב"כ המאשימה על פתיחת הליכים פליליים כנגד הנאשמים. עניין זה גובה לשיטתו, בהנחיותיו הרלוונטיות של היועץ המשפטי לממשלה; את העיכוב החל בהגשת כתב האישום מעת ביצוע העבירות, מנמק ב"כ המאשימה באי סירובה של הנאשמת 2 לשיתוף פעולה עם הרשות החוקרת ובסרבול הליכי החקירה; נטען כי נוכח סיווג העבירות הנוגעות לחוק הגנת השכר (האישומים השני והשלישי) כעוון, לגביו תקופת ההתיישנות היא חמש שנים, על הטענה המקדמית להידחות.

4. סעיפי החוק הרלבנטיים: חוק הגנת השכר

24. (א) מעסיק חייב לנהל פנקס שכר ולמסור לכל עובד, בכתב, תלוש שכר;

בחוק זה -

"פנקס שכר" - פנקס בדבר שכר העבודה המגיע לעובדים ופרטי השכר ששולם להם;

"תלוש שכר" - רישום נתונים מתוך פנקס השכר, המפרט את פרטי השכר ששולם לעובד.

(ב) פרטי השכר בפנקס השכר ובתלוש השכר יכללו את הפרטים המנויים בתוספת.

(ג) הרישום בפנקס השכר ומסירת תלוש השכר לעובד ייעשו לא יאוחר מהיום הקובע.

.....

25. (א) לא ינוכו משכר עבודה אלא סכומים אלה:

(1) סכום שחובה לנכותו, או שמותר לנכותו על פי חיקוק;

עמוד 2

.....

25.א. (א) סכום שנוכה בהתאם לסעיף 25, יעבירו המעסיק למי שלו מיועד

הסכום בתוך 30 ימים מהיום שבו רואים כמולן את השכר שממנו נוכה, זולת אם נקבעה בחיקוק דרך אחרת.

25.ב. (א) מעסיק העושה אחד מאלה, דינו - מחצית הקנס הקבוע בסעיף

61(א)(2) לחוק העונשין.....:

(1) לא מוסר לעובדו תלוש שכר עד המועד האמור בסעיף 24(ג), בניגוד להוראות סעיף 24(א); עבירה לפי פסקה זו היא מסוג העבירות של אחריות קפידה;

(2) מוסר לעובדו תלוש שכר שלא נכללים בו פרטי השכר ששולם לעובד, כולם או חלקם, בניגוד להוראות סעיף 24(ב).

(ב) מעסיק שניכה סכומים משכרו של עובד, בניגוד להוראות סעיף 25, דינו - מחצית הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

(1) (ב1) מעסיק שלא שילם לעובדו שכר וחלף היום הקובע שלאחריו הפך אותו שכר לשכר מולן, והמעסיק לא הוכיח שאי תשלום השכר נבע מנסיבה שאינה בשליטתו, דינו - מאסר חצי שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין;

(2) לא יועמד מעסיק לדין בשל עבירה לפי פסקה (1), אלא אם כן חלפו 90 ימים מהיום הקובע והשכר לא שולם עד אותו מועד, ובהתאם לנוהל שיאשר היועץ המשפטי לממשלה.

(ג) מעסיק שניכה סכומים משכרו של עובד ולא העבירם למי שלו יועדו הסכומים, בניגוד להוראות סעיף 25, דינו - מאסר שנתיים או קנס פי חמישה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

.....

26. (א) (בוטל).

(ב) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי סעיף 25 בבידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו - מחצית הקנס הקבוע לאותה עבירה (ההדגשה לא במקור - י.ש).

...

חוק העונשין

24. אלה סוגי העבירות לפי חומרתן:

- (1) "פשע" - עבירה שנקבע לה עונש חמור ממאסר לתקופה של שלוש שנים;
- (2) "עוון" - עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה העולה על שלושה חודשים ו שאינה עולה על שלוש שנים; ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס העולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום; (ההדגשה לא במקור - י.ש).
- (3) "חטא" - עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים, ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס שאינו עולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום.

9. (א) באין הוראה אחרת לענין זה בחוק אחר, אין להעמיד אדם לדין בשל

עבירה אם עברו מיום ביצועה -

- (1) בפשע שדינו מיתה או מאסר עולם - עשרים שנים;
- (2) בפשע אחר - עשר שנים;
- (3) בעוון - חמש שנים;
- (4) בחטא - שנה אחת.

61. (א) על אף האמור בכל חוק, מקום שהוסמך בית המשפט בחוק להטיל

קנס, רשאי הוא להטיל -

- (1) אם קבוע לעבירה עונש מאסר עד ששה חדשים או קנס בלבד, או קנס שלא נקבע לו סכום - קנס עד 14,400 שקלים חדשים;
- (2) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה מששה חדשים ולא יותר משנה - קנס עד 29,200 שקלים חדשים;
- (3) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משנה ולא יותר משלוש שנים - קנס עד 75,300 שקלים חדשים;
- (4) אם קבוע לעבירה עונש מאסר למעלה משלוש שנים - קנס עד 226,000 שקלים חדשים."

- א. טענת הגנה מן הצדק, כידוע, היא טענה שנולדה בפסיקה (בע"פ 2910/94 ארנסט יפת - מדינת ישראל, נ(2), 353, מיום 28.02.96) (להלן- **ענין יפת**) עד להפיכתה בתיקון תשס"ז של חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982 (להלן - **חסד"פ**) ל"טענה מקדמית" בס"ק 149(10), שחלות לעניינה הוראות הסעיפים 149-151 לחסד"פ.
- ב. הגישה המקובלת היא, כי הפיכת ה"הגנה הפסיקתית" ל"טענה מקדמית חקוקה" בסעיף 149(10) לא משנה את "**ההלכה כפי שנקבעה בפסיקה אלא לעגנה בחקיקה. דברים אלה נאמרו במפורש על-ידי המחוקק בדברי ההסבר להצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 51) (הגנה מן הצדק), התשס"ד-2007 [הצ"ח הכנסת 143]...**" (ת"פ (י-ם) 377/04 מדינת ישראל - ירון וול, מיום 03.07.07).
- ג. ודוק; נדרשת פגיעה מהותית, לא חמורה ואף לא קיצונית (סתירה מהותית ולא סתירה מהותית קיצונית), שהולמת את 'הרף המרוכך' שבפרשת בורוביץ (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל - ד"ר איתמר בורוביץ, נט (6), 776, מיום 31.03.05) (להלן- **ענין בורוביץ** או **פרשת בורוביץ**). להקשר זה יפים הדברים הבאים: "**ולענין "לעקרונות של צדק והגינות משפטית"-נסתפק בתשובה, כי לו הייתה המשיבה מוכיחה, כי כתב האישום בעניינה הוגש ממניע זר ותוך אכיפה בררנית אסורה... - ודאי שנוקפת לזכותה טענת הגנה מן הצדק."**
- ד. מבחני הפסיקה העיקריים בבחינת הטענה ואשר ינחו אותנו בהחלטה זו הם כדלקמן: 1. התנהגות שערורייתית של הרשות (ענין יפת, עמ' 171). תיבדק במסגרת זו "**התנהגות שערורייתית שיש בה משום רדיפה, דיכוי והתעמרות בנאשם... המדובר במקרים שבהם המצפון מזדעזע ותחושת הצדק האוניברסלית נפגעת, דבר שבית המשפט עומד פעור פה מולו ואין הדעת יכולה לסבול"** (על נוקשות מבחן זה נמתחה ביקורת בפרשת בורוביץ ונקבע בו מבחן מרוכך יותר). 2. בקיום ההליך יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות (ענין בורוביץ, עמ' 805-806). "**עיקר עניינה של ההגנה מן הצדק הוא בהטחת קיומו של הליך פלילי ראוי, צודק והוגן. בעיקרון עשויה אפוא ההגנה לחול בכל מקרה שבו קיומו של ההליך הפלילי פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות... מטרת החלטה של ההגנה היא לעשות צדק עם הנאשם ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה על מעשיהן הנפסדים...**"

ה. בענין בורוביץ סוכמו שלבי הבחינה בהכרעה בקיומה של הטענה. סיכומם של דברים, הבחינה תהא מורכבת משלושה שלבים. בשלב הראשון, על בית-המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו. בשלב השני, על בית-המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות. בשלב זה נדרש בית-המשפט לאזן בין האינטרסים השונים, תוך שהוא נותן דעתו על נסיבותיו הקונקרטיות של ההליך שבפניו. בשלב השלישי, מששוכנע בית-המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, עליו לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב-האישום. בין היתר, עשוי בית-המשפט לקבוע כי הפגיעה שנגרמה לנאשם, אף שאינה מצדיקה את ביטול כתב-האישום שהוגש נגדו, מצדיקה היא את ביטולם של אישומים ספציפיים, או תהא ראויה להישקל לטובתו בקביעת עונשו, אם יורשע. כן עשוי בית-המשפט לקבוע כי תיקון הפגיעה יכול שיעשה במסגרת בירורו של המשפט, כגון בבירור שאלת קבילותה של ראייה שהושגה תוך שימוש באמצעים פסולים.

ו. ההכרעה בשאלה אם המקרה שלפני בית-המשפט מצדיק את החלתה של הגנה מן הצדק, אמורה לשקף איזון נאות בין מכלול הערכים, העקרונות והאינטרסים השונים הכרוכים בקיומו של ההליך הפלילי.

ז. יודגש כי לאור השלכות קבלת הטענה, הנטייה היא לקבל את הטענה במקרים חריגים ובמשורה בלבד (ע"פ 5672/05 **טגר בע"מ - מדינת ישראל**, מיום 21.10.07; וכן ר' עפ (ארצי), 14/07 **מדינת ישראל, משרד התעשייה המסחר והתעסוקה - הום סנטרס (עשה זאת בעצמך) בע"מ**, מיום 22.01.07).

ח. מן הכלל אל הפרט

לאחר בחינת טענות הצדדים ובחינת ביסוסן בחומר שבתיק, אין המקרה דנן נופל בגדר המקרים בהם, ע"פ הפסיקה, מוצדקת קבלת טענת 'הגנה מן הצדק'.

אין מדובר במקרה המעורר חשד ואף חשש כי מדובר בהגשת כתב אישום ממניע זר או תוך אכיפה בררנית אסורה, וגם נסיבותיה האישיות של נאשמת 2 יכולות להילקח בחשבון במסגרת הטיעונים לעונש

(למידה ותורשע). נוכח האמור ולאור חומרת העבירות המיוחסות בכתב האישום, אין מקום, בשלב זה של ההליכים, לקבל את הטענה כטענה מקדמית שנפקותה הקמת 'השתק פלילי' וכן ביטול כתב האישום.

לפיכך, הבקשה לביטול כתבי האישומים מפאת טענת 'הגנה מן הצדק' - נדחית.

6. טענת ההתיישנות - ושאלת סיווג העבירות כחטא או עוון

א. ב"כ הנאשמות טוענן כי על האישומים השני והשלישי כנגדם להיות מסווגים כ"חטא", בגינו תקופת ההתיישנות היא שנה אחת. לפיכך, לאור יום הגשת כתב האישום (בתאריך 03.09.13), דין האישומים הנ"ל להתבטל.

ב. מנגד, טוענת המאשימה כי האישומים הם בגדר "עוון" אשר תקופת ההתיישנות בגינו היא חמש שנים. לפיכך, תקופת ההתיישנות לא חלפה לגבי כל אחד מהאישומים.

ג. לגבי ההתיישנות נאמר כבר כי **"מרוץ תקופת ההתיישנות מתחיל ביום ביצוע העבירה והוא נמשך עד לסיום התקופה; אלא אם כן - לגבי עוון או פשע - הוא נפסק בשל התרחשותו של "אירוע מנתק" (ספרו של יעקב קדמי, על סדר הדין בפלילים (תשס"ג - 2003) חלק שני, בעמ' 963).**

ד. לענייננו, הוראות החוק הנורמטיביות והרלוונטיות הן: סעיפים 25א, 25ב, 26 לחוק הגנת השכר תשי"ח-1958 (להלן- **חוק הגנת השכר**); סעיפים 24, 61א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן- **חוק העונשין**); וכן סעיף 9 לחסד"פ.

ה. יצוין כבר עתה כי לגבי נאשמת מס' 1 - ברור מהאמור לעיל כי מדובר בעבירה שהיא "עוון" ולפיכך אין מקום לטענת ההתיישנות. אולם גם לעניין נאשמת 2, אין מקום לקבל את הטענה כי מדובר בחטא ולא בעוון, שהרי מדובר בעונש אפשרי של עד שנת מאסר, לפיכך גם אם הנאשמת תהיה צפויה למכסימום של מחצית סכום הקנס, אין בכך כדי לקבוע שמדובר בחטא, אלא בעוון.

במסגרת האישום השני, הואשמה הנאשמת 1 בעבירה לפי סעיף 24א) ו-25ב)א(1) לחוק הגנת השכר.

הנאשמת 2 הואשמה באחריות נושא משרה. עבירה לפי סעיפים 24(א), 25ב(א)(1) וכן סעיף 26 לחוק הגנת השכר. במסגרת האישום השלישי הואשמה הנאשמת 1 באי העברת סכומי כסף שניכתה, מהעובדת רינה אבנעום, עבור ביטוח פנסיוני, ליעדם בין החודשים 9/2010-04/2011. עבירה לפי סעיפים 25 א ו-25ב(ג) לחוק הגנת השכר.

גם בעניין זה, נאשמת 2 הואשמה באחריות נושא משרה - עבירה לפי סעיפים 24(א), 25ב(א)(1) וכן סעיף 26 לחוק הגנת השכר.

1. לגבי הנאשמת 1-

עבירה לפי סעיף 24(א) לחוק הגנת השכר עוונשה מחצית הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, דהיינו- 14,600 ₪. כאמור, הגדרת "עוון" לגבי קנס היא "קנס העולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעוונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום". כעולה מסעיף 61, המפורט לעיל, הסכום הוא 14,400 ₪. מכל מקום גם אם נלך לשיטת ב"כ הנאשמות - אין מקום לבטל את האישום לגבי נאשמת 1, כיוון שמדובר ב"עוון" - עבירה שטרם התיישנה.

2. לגבי הנאשמת 2-

גם לגבי נאשמת 2, כפי שיבואר להלן - לא ניתן לקבוע כי מדובר בעבירה שהיא "חטא", גם אם הקנס אשר צפויה לקבל הוא מחצית מגובה הקנס המכסימאלי (והנמוך מהסכום דלעיל). ודוק: מדובר בעבירות שעונשן הוא מאסר מעל שלושה חודשים, ולא בעבירת קנס בלבד וכך אמר בית הדין הארצי בעפ"א (ארצי) 35/07 אברהם ניסני - מדינת ישראל - פס"ד מיום 20/7/08:

"טוען המערער כי העבירות בגינן נשלחו לו הודעות הקנס הן מסוג של חטא והן התיישנו לאחר שנה. טענה זו דינה להידחות. סעיף 22א'(א) לחוק העבירות המינהליות מפנה לסעיף 24 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 לעניין סיווג העבירות (פשע, עוון וחטא). בסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי, [נוסח משולב] תשמ"ב-1982 קבועים מועדי התיישנות שונים לכל אחד מסוגי העבירות: חטא - שנה אחת; עוון - חמש שנים ופשע - 10 - ו-20 שנים.

עבירה מסוג "חטא" היא עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס שאינו עולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל

עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום (סעיף 24(3) לחוק העונשין), היינו - 12,900 ש"ח (סעיף 61(א)(1) לחוק העונשין). עבירה מסוג "עוון" היא זו שנקבעה לה עונש מאסר לתקופה שבין שלושה חדשים לשלוש שנים ובמקרה של עונש שהוא קנס - קנס העולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום (סעיף 24(2) לחוק העונשין), היינו - קנס שמעל 12,900 ₪

בענייננו, כל הקנסות שהושתו על המערער היו בעבירות מסוג עוון:

1. העבירה לפי סעיף 2(א) לחוק שכר מינימום דינה מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין שהוא עד 202,000 ש"ח (סעיף 14 לחוק שכר מינימום).
2. עבירה של אי החזקת חוזה עבודה ומסמכים נוספים לפי סעיף 2(ב)(5) לחוק עובדים זרים דינה קנס 52,200 ש"ח (כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין).
3. עבירה של העסקת עובדים זרים בניגוד לסעיף 2(א) לחוק עובדים זרים דינה קנס 104,400 ש"ח (פי ארבעה מן הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין).

מכאן שהעונש הקבוע בחוק על העבירות לגביהן הושתו על המערער קנסות גבוה מן הסכום הקבוע בחוק לעבירות מסוג "חטא", כך שעניין לנו בעבירות מסוג "עוון" שטרם התיישנו לעת משלוח הודעת הקנס למערער.

ככל שהבנו, טוען המערער כי העבירות עליהן נשלחו לו הודעות קנס הן מסוג חטא מכיוון שגובה הקנס שהושת עליו נמוך מזה הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין. טענה זו מוטעית על פניה, שכן שאלת סיווגן של העבירות כ"חטא" או כ"עוון" לא נקבעת לפי גובה הקנס המושת על העבריין אלא לפי העונש הקבוע להן בחוק (ההדגשה לא במקור - י.ש).

ח. גם בענייננו - ומבדיקת סעיפי האישום עולה כי אכן מדובר בעבירות מסוג "עוון", וגם אם אחריותה של נאשמת 2 כנושאת משרה לפי סעיף 26 לחוק הגנת השכר - יכול שיביא עימו סנקציה של "מחצית הקנס הקבוע לאותה עבירה", הרי שלאור הפסיקה דלעיל, אין די בכך כדי לקבוע כי מדובר בחטא ולא בעוון.

לאור זאת - לא ניתן לקבל את טענת ההתיישנות לה טוען ב"כ הנאשמים.

סוף דבר: הבקשות המקדמיות נדחות, והתיק יתברר לגופו. יובהר, כי וככל שמי מהנאשמות יורשעו יהיה רשאי ב"כ הנאשמות להעלות את המצב הכלכלי של הנאשמות וכן המצב הרפואי של נאשמת 2 או את עניין התנהלות המאשימה (או כל טענה אחרת), כנסיבות המצדיקות התחשבות לעניין השיקולים במתן גזר הדין - אך בשלב זה של הדיון, אין מנוס בהמשך ההליך.

יוזכר כי מועד ההוכחות נקבע ליום 29.10.15 בשעה 12:00

ניתנה היום, י"ז אב תשע"ה, (02 אוגוסט 2015), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.